Hur organiserar tvåspråkiga kommuner i Finland sin utbildningsförvaltning?

En utredning vid Folktinget 2025 av Sofia Kroll

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BAKGRUND OCH SYFTE **3**
VAD SÄGER LAGSTIFTNINGEN? **4**
Lagen om grundläggande utbildning 4
Lagen om småbarnspedagogik 4
Språklagen 5
Kommunallagen 6
DE TVÅSPRÅKIGA KOMMUNERNA I FINLAND **7**
Språklig fördelning 7
Tvåspråkiga kommuner 8
HUR GJORDES UTREDNINGEN? **9**
Huvudmodellerna för organisering 9
Material 9
Ett strategiskt urval av kommunerna 9
En enkät till utbildningsdirektörerna 10
VAD VISAR UTREDNINGEN? **11**
Förvaltningsmodellerna i de 33 kommunerna 11
Två förvaltningsmodeller med undantag 16
Tillämpning av modellerna i praktiken 18
Utbildningsdirektörernas perspektiv 22
AVSLUTANDE REFLEKTIONER **26**
Tillämpningen av förvaltningsmodeller och tänkbara förklaringar 26
Lagstiftningens tydlighet 27
Tänkbara fördelar och utmaningar med modellerna 28
KÄLLFÖRTECKNING **29**

Tabellförteckning:

Tabell 1. Organisationen av utbildningsförvaltningen i Finlands tvåspråkiga kommuner 11
Tabell 2. Kommuner som valt att tillämpa nämndmodellen 13
Tabell 3. Kommuner som valt att tillämpa sektionsmodellen 14

Figurförteckning:

Figur 1. Fördelning mellan nämnd- och sektionsmodell 16

BAKGRUND OCH SYFTE

Finland är officiellt ett tvåspråkigt land med finska och svenska som nationalspråk. Denna tvåspråkighet återspeglas också i lagstiftningen och förvaltningen, särskilt inom utbildningssektorn. Utbildning på det egna modersmålet utgör en central del av de språkliga rättigheterna. Till skillnad från många andra offentliga tjänster är utbildningen närvarande i varje barns vardag och har en avgörande betydelse för framtida möjligheter och karriärvägar. Undervisningsspråket spelar en avgörande roll för identitetsskapandet och för att trygga det svenska språkets ställning i samhället.

På kommunal nivå blir finskan och svenskan särskilt tydliga inom skolväsendet. Till skillnad från många andra offentliga tjänster har de kommunala skolorna förblivit enspråkigt finska respektive svenska. Kommunerna har enligt lag en skyldighet att ordna både förskoleundervisning och grundläggande utbildning för alla barn som är bosatta i kommunen. I kommuner med både finsk- och svenskspråkiga invånare ska denna utbildning ordnas separat för respektive språkgrupp. Det räcker med att det finns ett enda barn som önskar undervisning på det andra nationalspråket för att kommunen ska vara skyldig att erbjuda detta.

Organiseringen av utbildningsförvaltningen kan förstås som ett sätt för kommunerna att styra verksamheten genom strukturer och ansvarsfördelning. Valet av förvaltningsmodell har en stor inverkan på hur de språkliga rättigheterna tillgodoses i praktiken, de ger ramar för beslutsfattandet och påverkar aktörers handlingsutrymme och beteende inom förvaltningen.[1] Denna utredning syftar till att undersöka hur de tvåspråkiga kommunerna har organiserat sin utbildningsförvaltning i praktiken. Fokus ligger på kommunernas val av förvaltningsmodell inom lagstiftningens ramar, samt på de fördelar och utmaningar som de olika modellerna medför. Utredningen av tillämpade förvaltningsmodeller kommer att basera sig dels på en analys av kommunernas förvaltningsstadgor, dels även på en enkät utsänd till direktörerna med ansvar för svenska utbildningsärenden i ett urval av tvåspråkiga kommuner.

Utredningen vill svara på följande frågor:

1. Hur har tvåspråkiga kommuner i Finland organiserat sin svenskspråkiga utbildningsförvaltning?

2. Sammanhänger valet av organiseringsmodell med olika strukturella faktorer i kommunerna?

3. Hur uppfattas lagstiftningen kring organiseringen av direktörer med ansvar för svenskspråkiga utbildningsärenden?

4. Hur uppfattar direktörerna att den egna kommunens förvaltningsmodell fungerar i praktiken?

[1] Christensen m. fl. (2024)

VAD SÄGER LAGSTIFTNINGEN?

Organiseringen av utbildningsförvaltningen baserar sig på lagstiftning, som ger de enskilda kommunerna olika tillämpningsmöjligheter. Inledningsvis presenteras relevant lagstiftning gällande tvåspråkiga kommuners skyldighet att organisera utbildningstjänster och utbildningsförvaltning på svenska, samt hur denna lagstiftning kan tolkas.

Lagen om grundläggande utbildning

Enligt lagen om grundläggande utbildning[2] är kommunen skyldig att ordna grundläggande utbildning för alla barn i läropliktsåldern som är bosatta inom kommunen. Därtill ska kommunen även erbjuda förskoleundervisning året innan läroplikten inleds. Kommunen kan antingen själv organisera dessa utbildningstjänster eller samarbeta med andra kommuner.

Tvåspråkiga kommuner med både finsk- och svensktalande invånare är enligt lag skyldiga att ordna både förskoleundervisning och grundläggande utbildning separat för vardera språkgruppen. Detta krav gäller även i enspråkiga kommuner om det finns behov av undervisning på det andra nationalspråket.[3]

Utöver möjligheten att ordna undervisning själv kan en kommun ingå samarbete med andra kommuner eller bilda en samkommun. Enligt 4 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning kan en samkommun fungera som utbildningsanordnare, med samma skyldigheter och rättigheter som en enskild kommun.

Alla dessa bestämmelser samverkar för att säkerställa att både finsk- och svenskspråkiga elever får tillgång till likvärdig utbildning på sitt eget språk. Detta är inte bara en fråga om pedagogik, utan även om att uppfylla grundläggande språkliga rättigheter och garantera jämlikhet i det finländska utbildningssystemet.

Lagen om småbarnspedagogik

Det är kommunens lagstadgade ansvar att erbjuda småbarnspedagogik. Enligt lagen om småbarnspedagogik[4] är kommunen skyldig att ordna denna verksamhet baserat på var barnet bor eller tillfälligt vistas. Kommunen kan antingen själv sköta denna uppgift eller komma överens med en annan kommun eller samkommun om att de tar över organiseringsansvaret. Överlåtelsen sker enligt reglerna i kommunallagen som gäller samarbete mellan offentliga aktörer. Oavsett om ansvaret för att ordna småbarnspedagogik överförs till en annan kommun eller samkommun, är det fortfarande kommunen som står för finansieringen.[5]

Både en- och tvåspråkiga kommuner ska se till att barnet kan få service inom småbarnspedagogiken på sitt modersmål, då det är finska, svenska eller samiska. Detta enligt Lagen om småbarnspedagogik 8 §:

[2] Lag om grundläggande utbildning ((628/1998)
[3] Kommunförbundet (2025b)
[4] Lag om småbarnspedagogik (540/2018)
[5] Kommunförbundet (2025b)

> *8 § Språk inom småbarnspedagogiken. Kommunen ska se till att varje barn kan få småbarnspedagogik på sitt modersmål, finska, svenska eller sådan samiska som avses i 3 § 1 punkten i samiska språklagen.*
>
> *I tvåspråkiga kommuner och i samkommuner som omfattar tvåspråkiga eller både finsk- och svenskspråkiga kommuner ska småbarnspedagogik ordnas på kommunens och samkommunens båda språk så att serviceanvändaren kan delta i småbarnspedagogisk verksamhet på det språk han eller hon väljer, antingen finska eller svenska.*

Ett daghem har enligt en etablerad tolkning fortfarande skyldighet att ge service endast på daghemmets språk. Trots det är det ingenting som förhindrar att kommunen erbjuder småbarnspedagogik även på andra språk än barnets modersmål om det är förenligt med barnets bästa, vårdnadshavarna önskar det och kommunen erbjuder tjänster på ifrågavarande språk.[6]

Språklagen

Språklagen[7] utgör en central rättslig grund för språklig service inom den offentliga förvaltningen i Finland och har direkt betydelse för hur utbildningsförvaltningen ska organiseras i tvåspråkiga kommuner. Lagen syftar till att säkerställa individens rätt att använda sitt eget språk, finska eller svenska, i kontakter med myndigheter, samt att denna rätt förverkligas i praktiken utan att individen behöver begära det särskilt.

Enligt 1 § i språklagen är finska och svenska Finlands nationalspråk. Lagens syfte, enligt 2 §, är att trygga rätten till god förvaltning och rättvis behandling oberoende av språk. Det innebär att offentliga myndigheter, däribland kommunala utbildningsmyndigheter, är skyldiga att garantera språkliga rättigheter i all verksamhet. Språklagen gäller för statliga och kommunala myndigheter samt andra offentliga aktörer enligt 3 §.

Enligt 5 § i språklagen ska tvåspråkiga kommuner behandla finsk- och svenskspråkiga invånare jämlikt. Kommunen ska säkerställa att var och en kan använda sitt eget språk i myndighetsärenden, vilket även inkluderar ärenden inom utbildningssektorn.

> *5 § Språklig indelning: Kommunerna utgör grundenheten för den språkliga indelningen. Kommunerna är antingen enspråkiga eller tvåspråkiga. Genom förordning av statsrådet bestäms vart tionde år på grundval av den officiella statistiken vilka kommuner som är tvåspråkiga och vilket majoritetsspråket är samt vilka kommuner som är enspråkigt finska eller svenska.*

För utbildningsförvaltningen innebär detta att strukturer, resurser och beslutsfattande måste organiseras så att den svenskspråkiga befolkningens rätt till service och undervisning på svenska förverkligas fullt ut. Denna skyldighet omfattar såväl undervisning som administrativ service och kommunikation. Det räcker alltså inte att endast erbjuda undervisning på svenska

[6] Kommunförbundet (2025a)
[7] Språklag (423/2003)

– även beslutsprocesser och den interna förvaltningen ska fungera så att de svenskspråkiga invånarnas rättigheter beaktas i praktiken.

Kravet på praktisk förverkligande av språkliga rättigheter innebär att den svenskspråkiga utbildningsförvaltningen i en tvåspråkig kommun måste ha organisatoriska strukturer som möjliggör jämlikt deltagande och inflytande.

Kommunallagen

Kommuner i Finland har organisatorisk självständighet, men de är samtidigt skyldiga att följa gällande speciallagstiftning. I en tvåspråkig kommun innebär detta att utbildningsförvaltningen ska vara organiserad så att undervisningen för den svenskspråkiga befolkningen sker på svenska, med hänsyn till deras språkliga behov.

Kommunen är enligt lag skyldig att ordna grundläggande utbildning för alla barn som är bosatta i kommunen. Utöver detta kan kommunen också tillhandahålla utbildning på andra stadier, såsom gymnasie- och yrkesutbildning. Sådan utbildning kan ordnas av kommuner, samkommuner, registrerade privata sammanslutningar eller stiftelser.

För att uppfylla sitt ansvar kan en kommun även köpa utbildningstjänster från staten eller från privata utbildningsanordnare som har erhållit tillstånd från statsrådet enligt lagen om grundläggande utbildning. Även förskoleundervisning kan upphandlas av offentliga eller privata serviceproducenter. Kommunen är dessutom skyldig att anvisa varje läropliktig elev till en närskola eller annan lämplig plats där undervisningen ges på elevens eget språk, i enlighet med kommunens ansvar att erbjuda undervisning på det språket.

Kommunallagen[8] ställer särskilda krav på hur utbildningsförvaltningen ska organiseras i tvåspråkiga kommuner. Kommunallagen har en förvaltningsmodell som är jämlik för båda språkgrupperna. Enligt 30 § i lagen ska en tvåspråkig kommun för undervisningsförvaltningen tillsätta antingen en nämnd för vardera språkgruppen, en så kallad nämndmodell, eller ett gemensamt organ med särskilda sektioner för vardera språkgruppen, det vill säga en sektionsmodell.

> 30 § 4 mom. *I en tvåspråkig kommun ska för undervisningsförvaltningen tillsättas ett organ för vardera språkgruppen eller ett gemensamt organ med särskilda sektioner för vardera språkgruppen. Ledamöterna i organen eller sektionerna ska väljas bland personer som hör till respektive språkgrupp.*

Ledamöterna i nämnderna eller sektionerna ska väljas bland personer som hör till respektive språkgrupp. I många kommuner har den här bestämmelsen genomförts så att det finns en bildningsnämnd eller motsvarande, som har en finsk sektion och en svensk sektion. I en del kommuner finns det skilda nämnder för den finska och svenska bildningssektorn. Genom denna struktur säkerställs att båda språkgruppernas behov beaktas i beslutsfattandet, och att den svenskspråkiga utbildningen i tvåspråkiga kommuner ges på ett rättvist och lagenligt sätt.[9]

[8] Kommunallag (410/2015)
[9] Kommunförbundet (2025c)

Kommunallagen (410/2015) ställer även följande krav:

> 90 § 2 mom. *Förvaltningsstadgan ska innehålla de bestämmelser som behövs för att de språkliga rättigheterna ska tillgodoses i kommunens förvaltning på det sätt som anges i språklagen (423/2003) och annanstans i lag.*

Tolkning av begreppet utbildningsförvaltning

Vilka uppgifter och befogenheter som hör till de olika organen i utbildningsförvaltningen finns inte stadgade i lag, utan detta är upp till varje kommun att bestämma. Det som framgår är att de finskspråkiga och svenskspråkiga organen ska vara likställda. Kommunallagen (90 §) preciserar att kommunernas förvaltningsstadga ska innehålla de bestämmelser som behövs för att språkliga rättigheter ska tryggas, och Kommunförbundet har i sin förvaltningsstadgemodell konstaterat att det finskspråkiga och det svenskspråkiga organet för undervisningsförvaltning ska vara på samma nivå, antingen som skilda nämnder eller sektioner. Trots dessa relativt tydliga krav är begreppet undervisningsförvaltning inte närmare definierat i nuvarande lagstiftning. Detta skapar tolkningssvårigheter gällande vilka utbildningstjänster som ska omfattas av kravet på separata organ.

I den upphävda lagen om kommunernas undervisningsförvaltning (706/1992) stod det att undervisningsverksamheten bör omfatta verksamhet enligt lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen, lagen om yrkesutbildning, lagen om fritt bildningsarbete samt lagen om grundläggande kostundervisning. En möjlig slutsats är därför att begreppet undervisningsförvaltning åtminstone bör omfatta de verksamheter som nämndes i den tidigare lagstiftningen och beslutsfattandet gällande dessa verksamheter är kommunen enligt lag skyldig att tillsätta likställda organ för båda språkgrupperna. [10]

DE TVÅSPRÅKIGA KOMMUNERNA I FINLAND

För en analys av de förvaltningsmodeller som används i tvåspråkiga kommuner, behövs även som bakgrund en sammanställning av de språkliga förhållandena i kommunerna.

Språklig fördelning

På 1950-talet fanns det 75 svenska eller tvåspråkiga kommuner i Finland, förutsatt att man inte inkluderar de 16 åländska kommunerna. På grund av kommunsammanslagningar och inkorporeringar har detta antal minskat drastiskt - i början av 2010 återstod endast tre enspråkigt svenska kommuner, 12 tvåspråkiga kommuner med svenska som majoritetsspråk och 18 tvåspråkiga kommuner med finsk majoritet. Idag finns inga enspråkigt svenskspråkiga kommuner kvar utöver de åländska, istället har Finland i dagsläget 33 tvåspråkiga kommuner.

En kommuns språkliga status bestäms av statsrådet, och för att en kommun ska kunna klassificeras som tvåspråkig krävs det att språkgruppen som är i minoritet är minst 8 procent

[10] Lag om kommunernas undervisningsförvaltning (706/1992)

eller 3000 personer. Trots det kan kommunen frivilligt förklara sig tvåspråkig även om kraven inte uppfylls.

Allt fler svenskspråkiga lever idag i en kommun där svenskan är i minoritet, mycket till följd av inflyttningen till huvudstadsregionen under de senaste 30 åren. En annan förklaring till den svenskspråkiga andelens minskning i många kommuner är att antalet personer med ett annat modersmål har ökat.

Allt detta gör att det är viktigt för kommuner som är officiellt tvåspråkiga att organisera sin förvaltning på svenska på ett sätt som garanterar svenskspråkiga invånare de tjänster de har rätt till. [11]

Elevtillströmmingen till svenska skolor

Föräldrar är inte tvungna att välja sitt barns undervisningsspråk utgående från det registrerade modersmålet, de kan välja det utefter intresse och barnets språkliga förutsättningar. Det har sedan 1970-talet funnits ett intresse för de svenska skolorna bland finskspråkiga familjer, och svenskspråkiga skolor har en betydande del elever med finska som registrerat modersmål. I Vasa, Helsingfors, Mariehamn, Korsholm, Esbo och Vanda är tillskottet av barn med finska som modersmål i svenskspråkiga skolor som störst. I vissa kommuner kommer delar av tillskottet från grannkommuner. Statistik visar att en allt större andel av barn med tvåspråkig bakgrund placeras i svenska skolor. [12]

Tvåspråkiga kommuner

Som konstaterat ovan finns det 33 tvåspråkiga kommuner, vissa med finska som majoritetsspråk och andra med svenska.

I landskapet Nyland är Borgå, Esbo, Grankulla, Hangö, Helsingfors, Kyrkslätt, Lappträsk, Lojo, Lovisa, Mörskom, Sibbo, Sjundeå och Vanda tvåspråkiga kommuner med finska som majoritetsspråk. Tvåspråkiga kommuner i Nyland med svenska som majoritetsspråk är Ingå och Raseborg.

I landskapet Egentliga Finland är Åbo en tvåspråkig kommun med finska som majoritetsspråk medan Kimitoön och Pargas är tvåspråkiga kommuner med svenska som majoritetsspråk.

I landskapet Kymmenedalen är Pyttis en tvåspråkig kommun med finska som majoritetsspråk.

I landskapet Österbotten är Kaskö och Vasa tvåspråkiga kommuner med finska som majoritetsspråk. Tvåspråkiga kommuner med svenska som majoritetsspråk är Jakobstad, Korsholm, Korsnäs, Kristinestad, Kronoby, Larsmo, Malax, Nykarleby, Närpes, Pedersöre och Vörå.

[11] Saarela (2021)
[12] Saarela (2021)

I landskapet Mellersta Österbotten är Karleby den enda tvåspråkiga kommunen, och där är finska majoritetsspråket. [13]

HUR GJORDES UTREDNINGEN?

I det följande redogörs närmare för de metoder och material som användes i utredningen: begreppsdefinition, urvalet av kommuner, samt material.

Huvudmodellerna för organisering

I denna rapport används benämningarna *nämndmodell* och *sektionsmodell* för att förklara vilken förvaltningsmodell kommunerna har tillämpat utgående från kommunallagen. Enligt 30 § 4 mom. kan en tvåspråkig kommun för undervisningsförvaltningen tillsätta skilda organ för vardera språkgrupp - de flesta kommuner har valt att kalla dessa organ för nämnder (och ibland utskott). Därför kallar jag denna förvaltningsmodell för nämndmodellen. Det innebär att det finns en nämnd som ansvarar för de svenska utbildningsfrågorna och en nämnd som ansvarar för de finska utbildningsfrågorna i kommunen. Det andra alternativet, sektionsmodellen, går ut på att kommunen tillsätter ett gemensamt organ med särskilda sektioner för vardera språkgruppen. Även i detta fall brukar organet kallas för nämnd och sektionerna kallas ofta för den svenska och den finska sektionen.

Material

För att analysera hur de tvåspråkiga kommunerna har organiserat sin utbildningsförvaltning har kommunernas förvaltningsstadgor använts som källmaterial. Dessa dokument, vilka är offentligt tillgängliga via respektive kommuns webbplats, representerar den nyaste versionen av förvaltningsstadgan. Det äldsta materialet är från år 2023 och det nyaste är från år 2025.

Ett strategiskt urval av kommunerna

En närmare analys av hur olika organiseringsmodeller fungerar i praktiken i alla tvåspråkiga kommuner inte var möjlig i detta sammanhang. För att avgöra vilka kommuners utbildningsförvaltning som skulle vara motiverade att välja ut som exempel för att undersökas närmare, gjordes strategiskt urval. I valet har tre variabler beaktats; kommunens förvaltningsmodell, majoritetsspråket i kommunen samt det landskap kommunen hör till. Utgående från tanken om “most different cases” har jag valt kommuner som skiljer sig åt åtminstone gällande en av dessa variabler.[14]

Eftersom kommunallagen ger tvåspråkiga kommuner två alternativa modeller för hur utbildningsförvaltningen ska organiseras, är det främsta målet att jämföra hur kommuner som valt någondera av de modeller som nämnts ovan har organiserat sin undervisningsförvaltning i praktiken, och vilka för- och nackdelar detta har resulterat i.

[13] Statsrådets förordning om kommunernas språkliga status åren 2023–2032 (1385/2022)
[14] Esaiasson m. fl. 2012

I kommunallagen stadgas det inte något om hur kommunerna ska organisera verkställandet av utbildningstjänsterna, till exempel genom sektorer och resultatenheter/områden. Därför kommer analyseras närmare hur tvåspråkiga kommuner har tillgodosett båda språkgrupperna inom sådana enheter som de valt för sin organisering.

Det är även av intresse att undersöka om kommunens minoritetsspråk, finska eller svenska, påverkar kommunens val av förvaltningsmodell och hur väl den valda modellen i praktiken fungerar för båda språkgrupperna. Även den geografiska spridningen av tvåspråkiga kommuner och olika antal invånare har tagits i beaktande vid valet av exempelkommuner. Kommunerna som med beaktande av dessa faktorer har valt ut för närmare granskning är: Esbo, Helsingfors, Borgå, Raseborg, Pargas, Åbo, Vasa och Kristinestad.

En enkät till utbildningsdirektörerna

För att undersöka hur tjänstemän i tvåspråkiga kommuner uppfattar lagstiftningen kring organiseringen av utbildningsförvaltningen, samt hur förvaltningsmodellerna fungerar i praktiken, skickades en enkät till de åtta utvalda kommunerna. Målgruppen var de direktörer som ansvarar för svenskspråkiga utbildningsfrågor, eftersom de utgör en relativt enhetlig grupp med ett övergripande perspektiv på kommunens utbildningsförvaltning. Då antogs flera av dessa direktörer även ha innehaft sina tjänster under en längre tidsperiod. Därför kunde de förväntas bidra med ett långsiktigt perspektiv på organiseringsfrågan, till skillnad från t.ex. de förtroendevalda politikerna i utbildningsnämnder och sektioner, vars mandatperioder är mer begränsade.

De frågor som ställdes till direktörerna i de åtta kommunerna var:

1. Varför har er kommun valt den nuvarande modellen för utbildningsförvaltningen? Hur länge har ni haft den?
2. Har det förekommit diskussioner om att ändra modellen? Vilka alternativ har då diskuterats, och med vilka motiveringar?
3. Upplever du att lagstiftningen ger tillräckligt tydliga ramar för hur tvåspråkiga kommuner ska organisera utbildningsförvaltningen? Motivera gärna ditt svar.
4. Vilka fördelar (för svenska utbildningsfrågor) ser du med den förvaltningsmodell ni har valt?
5. Vilka eventuella utmaningar för svenska utbildningsfrågor bedömer du att är förknippade med förvaltningsmodellen?
6. Ifall kommunen har ett gemensamt organ med särskilda sektioner för vardera språkgruppen, vilka möjligheter har dessa sektioner att påverka organets beslutsfattande?
7. Enligt kommunallagen (30 § 4 mom.) ska ledamöterna i organen eller sektionerna väljas bland personer som hör till respektive språkgrupp. Hur säkerställer din kommun språkgruppens representation i organen enligt lagen?

8. Hur fungerar samarbetet mellan de organ som ansvarar för den finska respektive svenska utbildningsverksamheten när det gäller frågor som berör båda språkgrupperna?
9. Är det något mer du vill tillägga eller lyfta fram?

VAD VISAR UTREDNINGEN?

Till näst redovisas typen av förvaltningsmodell som kommunerna har valt, deras variationer och praktiska tillämpning, samt utbildningsdirektörernas perspektiv på lagstiftningen och modellerna.

Förvaltningsmodellerna i de 33 kommunerna

Först presenteras en sammanställning av de 33 tvåspråkiga kommunernas förvaltningsmodeller gällande utbildningsförvaltningen i tabellform. Uppgifterna är baserade på kommunernas förvaltningsstadgor.

Tabell 1. Organisationen av utbildningsförvaltningen i Finlands tvåspråkiga kommuner

Kommun	Förvaltningsmodell	Förklaring
Borgå	Sektionsmodell	Nämnden för växande och lärande; den finskspråkiga och svenskspråkiga utbildningssektionen
Esbo	Nämndmodell	Nämnden för fostran och lärande (finskspråkig), nämnden Svenska rum (svenskspråkig)
Grankulla	Nämndmodell	Svenska utskottet för fostran och utbildning, Finska utskottet för fostran och utbildning
Hangö	Sektionsmodell	Bildningsnämnden; den finskspråkiga och den svenskspråkiga sektionen
Helsingfors	Sektionsmodell	Fostrans- och utbildningsnämnden; den finska och den svenska sektionen
Ingå	Sektionsmodell	Nämnden för fostran och utbildning; den finska och den svenska sektionen
Jakobstad	Sektionsmodell	Nämnden för bildning och välfärd; svenska och finska skolsektionerna, sektionen för småbarnspedagogik, kultur- och fritidssektionen
Karleby	Sektionsmodell	Nämnden för undervisning och fostran; den finskspråkiga och den svenskspråkiga sektionen
Kaskö	Sektionsmodell	Bildningsnämnden: den finskspråkiga och den svenskspråkiga sektionen

Kimitoön	Sektionsmodell	Välfärdsutskottet; en finsk och en svensk skolsektion
Korsholm	Sektionsmodell	Bildningsutskottet; finska och svenska sektionen
Korsnäs	Nämndmodell, specialfall	Bildningsnämnden, Gemensamma bildningsnämnden med Malax kommun
Kristinestad	Nämndmodell	Svenskspråkiga utbildningsnämnden, finskspråkiga utbildningsnämnden
Kronoby	Sektionsmodell, specialfall	Bildningsnämnden; en finskspråkig sektion
Kyrkslätt	Nämndmodell, specialfall	Bildnings. och välfärdsnämnden, finska nämnden för fostran och utbildning, svenska nämnden för fostran och utbildning
Lappträsk	Sektionsmodell	Bildnings- och välfärdsnämnden; den finskspråkiga och den svenskspråkiga sektionen
Larsmo	Sektionsmodell	Nämnden för fostran och utbildning; den svenskspråkiga och den finskspråkiga skolsektionen
Lojo	Sektionsmodell	Bildningsnämnden; den svenska och den finska sektionen
Lovisa	Sektionsmodell	Nämnden för fostran och utbildning; den finskspråkiga och den svenskspråkiga utbildningssektionen
Malax	Nämndmodell, specialfall	Bildningsnämnden, finska skolnämnden, gemensamma bildningsnämnden med Korsnäs kommun
Mörskom	Sektionsmodell	Utbildningsnämnden; en finskspråkig och en svenskspråkig skolsektion
Närpes	Sektionsmodell	Nämnden för utbildning och småbarnspedagogik; den svenska och den finska sektionen för utbildning och småbarnspedagogik
Nykarleby	Nämndmodell	Nämnden för utbildning och småbarnspedagogik, nämnden för finskspråkig utbildning
Pargas	Sektionsmodell, specialfall	Bildningsnämnden; den finskspråkiga och den svenskspråkiga sektionen, välfärds- och fritidsnämnden
Pedersöre	Sektionsmodell, specialfall	Nämnden för utbildning och fostran; finska sektionen
Pyttis	Sektionsmodell	Välfärdsnämnden; den finska och den svenska sektionen

Raseborg	Sektionsmodell	Bildningsnämnden; den svenskspråkiga och den finskspråkiga sektionen
Sibbo	Sektionsmodell	Utskottet för utbildning; en finskspråkig och en svenskspråkig utbildningssektion
Sjundeå	Sektionsmodell	Bildningsnämnden; en finskspråkig och en svenskspråkig sektion
Vanda	Sektionsmodell	Nämnden för fostran och lärande; en svenskspråkig sektion
Vasa	Sektionsmodell	Nämnden för fostran och lärande; finskspråkiga sektionen, svenskspråkiga sektionen och individuella sektionen. Utbildningsnämnden; finskspråkiga sektionen och svenskspråkiga sektionen
Vörå	Sektionsmodell	Nämnden för utbildning och småbarnspedagogik; den svenska och den finska sektionen
Åbo[15]	Nämndmodell	Finskspråkiga nämnden för tjänster för barn och unga, svenskspråkiga nämnden för tjänster för barn och unga

Tabell 2. Kommuner som valt att tillämpa nämndmodellen

Kommun	Landskap	Invånarantal	% svenskspr.	Partier i stadsfullmäktige
Esbo	Nyland	320 931	6,9	Saml (28), Gröna (15), SDP (14), SFP (6) Sannf (4), VF (3), KD (2), Centern (2), L (1)
Grankulla	Nyland	10 253	32,6	SFP (16), Saml (12), De Gröna (3), SDP (2), Sannf (1), KD (1)
Kristinestad	Österbotten	6121	54,6	SFP (16), Saml (6), Centern (2), SDP (2), KD (1)
Nykarleby	Österbotten	7439	85,9	SFP (22), SDP (3), KD (1), Sannf (1)
Korsnäs*	Österbotten	1986	85,7	SFP (18), SDP (1)
Kyrkslätt*	Nyland	41 635	16,3	Saml (14), SFP (11), De Gröna (7), SDP (6), Sannf (4), Pro Kyrkslätt (4), Centern (2), VF (2), KD (1)

[15] Tabellens uppgifter om Åbos förvaltningsmodell har uppdaterats med anledning av den omorganisering som trädde i kraft den 1 juni 2025. Utredningens övriga text baserar sig på Åbos förvaltningsstadga från 1.3.2025 och har inte uppdaterats med anledning av omorganiseringen.

Malax*	Österbotten	5415	85,1	SFP (23), SDP (4)

16

Tabell 3. Kommuner som valt att tillämpa sektionsmodellen

Kommun	Landskap	Invånarantal	% svenskspr.	Partier i stadsfullmäktige
Borgå	Nyland	51 737	28,9	SFP (16), Saml (10), SDP (10), Gröna (7), Centern (3), VF (3), Sannf (1), KD (1)
Hangö	Nyland	7702	42,8	SFP (11), SDP (10), Saml (3), VF (3), Gröna (2), Sannf (1), KD (1)
Helsingfors	Nyland	684 018	5,6	Saml (21), SDP (21), Gröna (16), VF (15), Sannf (4), SFP (4), C (2), KD (1), RN (1)
Ingå	Nyland	5402	52,2	SFP (17), Saml (4), Gröna (3), SDP (2), Sannf (1)
Jakobstad	Österbotten	19 576	56,2	SFP (17), SDP (10), KD (5), PRO (3), VF (3), Gröna (2), Saml (1), Sannf (1), C (1)
Karleby	Mellersta Österbotten	48 367	12,6	C (11), SDP (10), Saml (4), SFP (4), KD (3), VF (3), Gröna (1)
Kaskö	Österbotten	1241	28,9	SFP (5), SDP (5), Saml (4), Sannf (2), VF (1)
Kimitoön	Egentliga Finland	6371	68	SFP (12), VF (5), SDP (5), C (3), FS (2)
Korsholm	Österbotten	19 738	68,5	SFP (33), MSK (6), KD (2), Sannf (1), Gröna (1)
Lappträsk	Nyland	2429	30,4	SFP (9), C (5), SDP (3), Saml (3), Sannf (1)
Larsmo	Österbotten	5884	91,8	KD (16), SFP (8), SDP (3)
Lojo	Nyland	45 687	3,5	SDP (14), Saml (12), Gröna (5), ML (5), VF (4), Sannf (4), C (4), KD (2), SFP (1)

[16] Yle (2025), Statistikcentralen (2025)

Lovisa	Nyland	14 352	40,5	SFP (15), SDP (8), Saml (6), C (3), VF (2), Gröna (1)
Mörskom	Nyland	1677	9,4	C (5), Saml (5), SFP (2), SDP (2), Gröna (1)
Närpes	Österbotten	9554	79	SFP (31), SDP (2), Saml (1), KD (1)
Pargas	Egentliga Finland	14 868	55,1	SFP (18), Saml (7), SDP (5), Gröna (2), VF (2), Sannf (1)
Pyttis	Kymmenedalen	5001	7,2	Saml (9), SDP (6), C (4), Gröna (3), Sannf (3), SFP (1), VF (1)
Raseborg	Nyland	27 036	64,6	SFP (21), SDP (13), Saml (4), Gröna (3), VF (2)
Sibbo	Nyland	22 826	30,7	SFP (14), Saml (12), C (5), SDP (5), Gröna (4), Sannf (3)
Sjundeå	Nyland	6182	27,8	SFP (9), SDP (7), Saml (7), Gröna (3), Sannf (1)
Vanda	Nyland	251 269	2,4	SDP (21), Saml (18), Gröna (9), Sannf (7), VF (6), C (3), KD (2), SFP (1)
Vasa	Österbotten	70 361	23,2	SFP (16), SDP (13), Saml (10), Sannf (4), Gröna (4), VF (3), C (3), KD (2)
Vörå	Österbotten	6210	81,4	SFP (26), SDP (1)
Åbo	Egentliga Finland	206 073	5,5	SDP (16), Saml (15), Gröna (11), VF (10), Sannf (6), C (4), SFP (3), KD (1), YL1(1)
Kronoby*	Österbotten	6342	77,7	SFP (19), Saml (7), KD (1)
Pedersöre*	Österbotten	11 226	88,8	SFP (18), KD (14), SDP (3)

17

[17] Yle (2025), Statistikcentralen (2025)

Figur 1. Fördelning mellan nämnd- och sektionsmodell

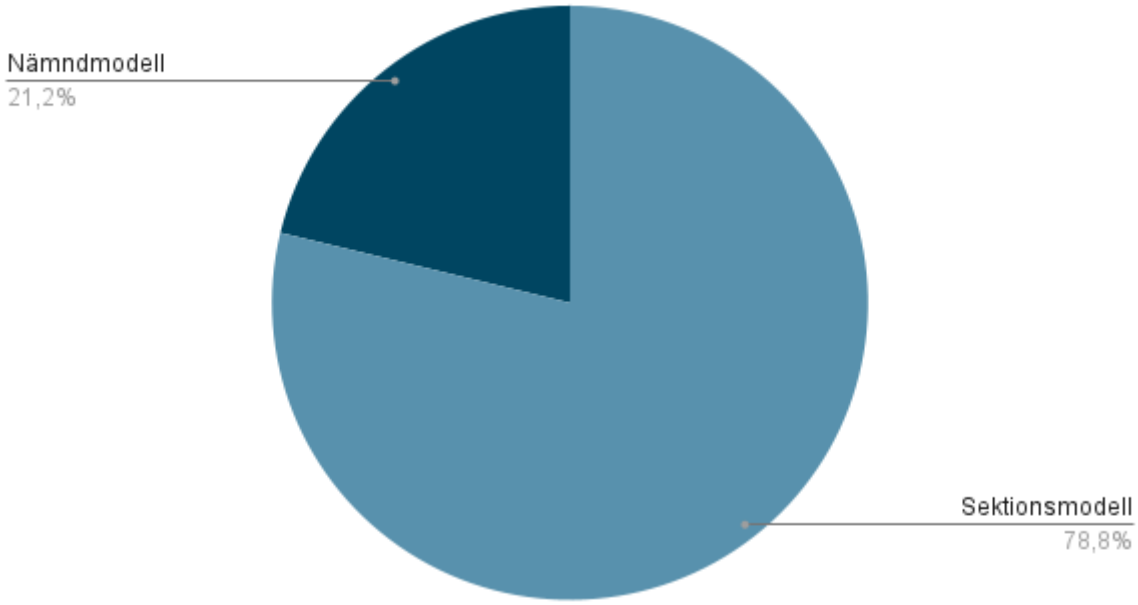

Två förvaltningsmodeller med undantag

Sammanställningen visar att de flesta tvåspråkiga kommuner har valt att använda sig av sektionsmodellen, det vill säga en nämnd med två underlydande språksektioner. Endast sju kommuner har valt att organisera utbildningsförvaltningen i två skilda nämnder, det vill säga en finskspråkig och en svenskspråkig nämnd. Det finns även de kommuner som har tillämpat nämnd- eller sektionsmodellen men med vissa variationer (i tabellerna markerade med *).

Vilka kommuner har valt nämndmodellen?

Esbo, Grankulla, Kristinestad, Nykarleby, Korsnäs, Kyrkslätt och Malax är de kommuner som valt nämndmodellen. I Esbo, Grankulla, Kristinestad och Nykarleby har man alltså en finskspråkig och en svenskspråkig utbildningsnämnd.

Malax kommun har en svenskspråkig bildningsnämnd, en finsk skolnämnd och en gemensam bildningsnämnd med Korsnäs där de beslutar om det gemensamma högstadiet, gymnasiet och medborgarinstitutet. Korsnäs har ännu ett undantag - kommunen har förutom den gemensamma bildningsnämnden med Malax endast en egen nämnd, bildningsnämnden

Kyrkslätt har tre nämnder; Bildnings- och välfärdsnämnden med elva ledamöter, finska nämnden för fostran och utbildning med elva ledamöter samt svenska nämnden för fostran och utbildning med nio ledamöter.

De kommuner som valt nämndmodell ligger i Nyland och Österbotten, och invånarantalet varierar. Esbo, Grankulla och Kyrkslätt är kommuner med en finskspråkig majoritet, medan Kristinestad, Nykarleby, Korsnäs och Malax har en svenskspråkig majoritet. Denna modell har därmed tillämpats i svensksdominerade kommuner i Österbotten och i finskdominerande kommuner i Nyland. I alla kommuner förutom Esbo och Kyrkslätt är Svenska folkpartiet (SFP) det största partiet i kommunens kommun/stadsfullmäktige. I Kyrkslätt är SFP det andra

största partiet och i Esbo det fjärde största partiet. Även Samlingspartiet har många ledamöter i flera av kommunerna (Esbo, Grankulla, Kyrkslätt och Kristinestad).

De svenska och finska utbildningsnämnderna ansvarar skilt för sig för småbarnspedagogik, förskola, grundläggande utbildning, gymnasium, elevvård, och i vissa fall även morgon- och eftermiddagsverksamhet för den egna språkgruppen. Det finns även variationer i ansvarsområdet mellan den svenska och den finska nämnden. Till exempel har den svenska utbildningsnämnden i Esbo (Svenska rum) ansvar för arbetarinstitutet, kulturen och ungdomstjänsterna på svenska. Detta föreskrivs det inte om gällande den finska utbildningsnämnden. I Kristinestad har man valt att nämnderna turvis ska fatta beslut i vissa gemensamma frågor.

Majoriteten av kommunerna har valt sektionsmodellen

Majoriteten av tvåspråkiga kommuner har valt att tillämpa sektionsmodellen - denna modell förekommer i alla landskap, i små och stora kommuner samt kommuner med svensk- och finskspråkig majoritet. Sektionsmodellen har tillämpats i Larsmo som har en svenskspråkig befolkning på 91,8 procent, och i Vanda med endast 2,4 procent svenskspråkiga. Det går därmed inte att se en tydlig trend gällande någon av dessa variabler. Även här är SFP ett parti med många ledamöter i kommunens kommun/stadsfullmäktige.

De flesta kommuner har tillämpat modellen så att de har en gemensam nämnd där båda språkgrupperna ska finnas representerade, och under nämnden fungerar en finskspråkig och en svenskspråkig sektion. Ledamöterna Kronoby har en bildningsnämnd, och under den fungerar en finskspråkig sektion. Kommunen har alltså tillämpat ett gemensamt organ enligt sektionsmodellen men inte valt att införa två sektioner för respektive språk. I Kronoby är svenskan i majoritet med 77,7 procent av befolkningen. Pedersöre har gjort på samma sätt - kommunen har en gemensam nämnd (nämnden för utbildning och fostran) samt en finsk sektion.

Vilka uppgifter ansvarar nämnderna för?

Utbildningsnämnderna har det övergripande ansvaret för utbildningsförvaltningen i kommunen, detta gäller både de finska och svenska utbildningsfrågorna. Exakt vilka uppgifter som faller på den gemensamma nämnden varierar bland kommunerna men vissa ansvarsområden gick att identifiera i många av kommunerna med sektionsmodell. Exempel på dessa ansvarsområden är strategiska och övergripande beslut som att fastställa principer, riktlinjer och verksamhetsplaner. Beslut gällande att inrätta eller dra in daghem, skolor och utbildningsenheter faller i många kommuner på utbildningsnämnden. Resursfördelning, och andra frågor gällande ekonomi och budget, faller i de flesta kommuner på den gemensamma utbildningsnämnden. Det är därmed nämnden som fördelar resurser mellan språkgrupperna, som sedan språksektionerna får använda inom sina verksamhetsområden.

Vilka uppgifter ansvarar sektionerna för?

De svenska och finska sektionerna ansvarar för frågor som gäller den egna språkgruppen. Sektionerna ansvarar åtminstone för förskola och grundläggande utbildning för den egna språkgruppen, och i många kommuner även småbarnspedagogik och gymnasieutbildning. I

vissa kommuner faller även ansvaret för yrkesutbildning och vuxenutbildning. Sektionerna ska även godkänna och följa upp läroplaner som nämnden beslutat om, samt ta beslut i frågor gällande skolresor, lov och ledigheter. Elevärenden, som avstängningar, stödåtgärder, antagningsgrunder och elevplacering faller oftast på sektionerna. Sektionerna bereder dessutom förslag till nämnden i frågor som rör den egna språkgruppen, till exempel budgetförslag, och ger utlåtanden om beslut nämnden gjort.

Tillämpning av modellerna i praktiken

För att belysa hur förvaltningsmodellerna tillämpas i praktiken, till exempel hur många finsk- och svenskspråkiga ledamöter som sitter i organen och vilka befogenheter nämnderna och sektionerna har, presenteras i det följande närmare de utvalda exempelkommunerna: Esbo, Helsingfors, Borgå, Raseborg, Pargas, Åbo, Vasa och Kristinestad.

1. Esbo

Esbo har stor finsk majoritet och har valt att organisera sin utbildningsförvaltning enligt nämndmodellen. Utbildningsförvaltningen leds av två nämnder: nämnden för fostran och lärande samt nämnden Svenska rum. Nämnden för fostran och lärande har 15 ledamöter och nämnden Svenska rum 13 ledamöter.

Nämnderna ansvarar för småbarnspedagogik, förskola, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning, elev- och studerandevård samt övriga lagstadgade uppgifter inom undervisningsväsendet för respektive språkgrupp. Därtill har nämnden Svenska rum ansvar för arbetarinstitutet, kulturen och ungdomstjänsterna på svenska. Nämnderna fattar beslut om bland annat läroplaner, planer för småbarnspedagogik och elevhälsa, elevområden, skolskjuts, nybörjarplatser, särskilt stöd, avstängningar samt om avtal med privata utbildningsanordnare.

Dessa nämnder verkar inom sektorn för fostran och lärande, som leds av sektordirektören och har en egen stab. Sektorn omfattar resultatenheterna för finsk småbarnspedagogik, finsk grundläggande utbildning, finsk utbildning på andra stadiet och ungdomstjänster samt resultatenheten Svenska bildningstjänster. Den sistnämnda ansvarar för att ordna alla svenskspråkiga utbildnings- och bildningstjänster, från småbarnspedagogik till gymnasieutbildning och fritt bildningsarbete, samt deltar i att genomföra svenskspråkiga ungdoms- och kulturtjänster. [18]

2. Helsingfors

Helsingfors har valt den andra förvaltningsmodellen, som jag här kallar för sektionsmodellen. Precis som Esbo, har Helsingfors en stor finsk majoritet, men har som Finlands största stad ändå ett betydande antal svenskspråkiga invånare. Utbildningsförvaltningen i Helsingfors leds av fostrans- och utbildningsnämnden. Minst två av de 13 ledamöterna ska representera den finska och minst två den svenska språkgruppen. Under nämnden finns två sektioner – en finsk och en svensk – som vardera har nio ledamöter som företräder respektive språkgrupp.

[18] Esbo stad (2025a)

Nämndens två sektioner besluter självständigt i frågor som gäller den egna språkgruppen. Detta omfattar bland annat namn och verksamhetsställen för skolor och förskolor, organisation och omfattning av undervisning, grundläggande konstundervisning, längre avstängningar av elever samt tillsättning av direktioner. Sektionerna fastställer också riktlinjer för tjänsteinnehavares beslut gällande småbarnspedagogik, antagningsgrunder och elevplacering, skolresor, studiesociala förmåner samt terminsstart, lov och ledigheter. Den svenska sektionen bereder dessutom förslag till nämnden, till exempel gällande inrättande och indragning av svenska daghem, skolor och läroanstalter.

Själva fostrans- och utbildningssektorn ansvarar för att organisera och utveckla stadens småbarnspedagogik, förskola, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning, finsk yrkesutbildning och fritt bildningsarbete. Sektorn är indelad i fyra servicehelheter: småbarnspedagogik och förskola (finsk), grundläggande utbildning (finsk), gymnasie- och yrkesutbildning samt fritt bildningsarbete (finsk), och den svenska servicehelheten. Den svenska servicehelheten omfattar hela den svenskspråkiga utbildningskedjan från småbarnspedagogik till gymnasium, samt lekparker, verkstadsverksamhet för unga och fritt bildningsarbete.

3. Borgå

Borgå har valt att tillämpa sektionsmodellen gällande kommunens utbildningsförvaltning. Den tvåspråkiga kommunen har finska som majoritetsspråk, svenska talas av ungefär 30 procent av invånarna. Utbildningsförvaltningen i Borgå leds av nämnden för växande och lärande samt två sektioner: den finskspråkiga och den svenskspråkiga utbildningssektionen som har sju ledamöter vardera.

Nämnden för växande och lärande beslutar i lagstadgade frågor som rör småbarnspedagogik, förskola och utbildning för båda språkgrupperna. Den fastställer principer och riktlinjer för verksamheten, godkänner verksamhets- och elevvårdsplaner samt beslutar bland annat om arbets- och lovdagar, gruppstorlekar, upptagningsområden och riktlinjer för att starta eller avsluta daghems-, förskole- och skolgrupper.

De två utbildningssektionerna ansvarar för frågor på respektive språk. De godkänner och följer upp läroplaner för förskola, grundläggande utbildning och gymnasium, hanterar stödåtgärder och disciplinära frågor samt behandlar ärenden som rör invandrarutbildning och förberedande undervisning.

Sektorn för växande och lärande innefattar följande serviceområden: ledningen av växande och lärande, småbarnspedagogiken, den finskspråkiga grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen samt den svenskspråkiga grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen. Bildningsdirektören leder sektorn. Det svenskspråkiga serviceområdet leds av direktören för grundläggande utbildning och gymnasieutbildning och omfattar förvaltning, grundskolor och gymnasium. [19]

4. Raseborg

[19] Helsingfors stad (2025)

Raseborg är en tvåspråkig kommun med svenska som majoritetsspråk - 64,6 procent av invånarna har svenska som modersmål. Kommunen har valt att tillämpa sektionsmodellen på utbildningsförvaltningen. Utbildningsförvaltningen leds av bildningsnämnden, vars verksamhetsområde omfattar småbarnspedagogik, förskola, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning, grundläggande konstundervisning och Musikinstitutet. Nämnden har elva ledamöter och är indelad i en finskspråkig och en svenskspråkig sektion med sju ledamöter var.

Den svenskspråkiga sektionen ansvarar för förskola, grundläggande utbildning och gymnasieutbildning. Dess uppgifter är bland annat att lämna budgetförslag, godkänna läsårsplaner, besluta om tillfälliga elevavstängningar, följa upp utvärderingsresultat och ge förslag till åtgärder, samt avge utlåtanden om elevupptagningsområden och projektplaner.

Raseborgs sektor för bildning och välfärd leds av bildnings- och välfärdsdirektören. Sektorn för bildning består av en avdelning för småbarnspedagogik, en avdelning för utbildning och kultur- och fritidsavdelningen. [20]

5. Pargas

Pargas har svensk, om dock svag majoritet på 56 %. Pargas har tillämpat sektionsmodellen, men med en särskild konstruktion: två nämnder ansvarar för utbildningsfrågor, välfärds- och fritidsnämnden samt bildningsnämnden. Båda nämnderna har elva ledamöter var.

Bildningsnämndens verksamhetsområde omfattar småbarnspedagogik, förskoleundervisning, grundläggande utbildning, morgon- och eftermiddagsverksamhet, utbildning på andra stadiet, stadens kosthåll samt andra uppgifter som hör till bildning. Nämnden är indelad i en finskspråkig och en svenskspråkig sektion, med nio ledamöter i vardera sektion. Ledamöterna utses bland personer som tillhör respektive språkgrupp.

Sektionerna ansvarar inom sin språkgrupp för frågor som rör bland annat grundläggande utbildning, morgon- och eftermiddagsverksamhet, gymnasieutbildning och yrkesutbildning, samt för de uppgifter som enligt lag hör till kommunen inom undervisningsväsendet.

Under bildningsnämnden lyder avdelningen för bildning som består av enheterna Svensk utbildning, Finsk utbildning och Småbarnspedagogik. Den svenska utbildningsenheten av bildningsdirektören, den finska enheten av utbildningschefen för finskspråkig utbildning och småbarnspedagogiken av chefen för småbarnspedagogik.

Under välfärds- och fritidsnämnden lyder avdelningen för välfärds- och fritidstjänster som består av välfärdstjänster, tredje sektorn, bibliotek och medborgarinstitutet. [21]

6. Åbo

Åbo har en stor finsk majoritet och representerar ett typiskt exempel på sektionsmodellen. Kommunen erbjuder därmed ett jämförelsefall till Pargas där samma modell tillämpas i en kommun med annan språkprofil.

[20] Raseborgs stad (2025)
[21] Pargas stad (2025)

Nämnden för fostran och undervisning ansvarar för kommunens uppgifter inom småbarnspedagogik, hemvårdsstöd, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning, yrkesutbildning och fritt bildningsarbete, i enlighet med gällande lagar, förutsatt att uppgifterna inte hör till stadsstyrelsen eller fullmäktige. Nämnden består av 13 ledamöter, bland dem ska det finnas minst två representanter för den finskspråkiga gruppen och minst två för den svenskspråkiga språkgruppen.

Under nämnden lyder finska sektionen och svenska sektionen. Den svenska sektionen har elva ledamöter som ska representera den svenska språkgruppen. Sektionens uppgiftsområde omfattar den svenskspråkiga småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen, yrkesutbildningen och den allmänbildande vuxenutbildningen.

Sektionen kan fatta egna beslut eller föra ärenden vidare till nämnden och delegera beslutanderätt till tjänsteinnehavare. Den kan bland annat godkänna stadens plan för småbarnspedagogik och den svenska läroplanen samt delta i ärenden som rör fördelningen av platser inom den finskspråkiga yrkesutbildningen.

Den svenska sektionen har rätt att besluta om alla motsvarande ärenden för den svenskspråkiga utbildningen som den finska sektionen gör för den finskspråkiga. Däremot fattar nämnden för fostran och undervisning beslut i vissa centrala frågor inom hela fostrans- och undervisningssektorn, bland annat att grunda eller lägga ner daghem och att fastställa arbetstider för skolåret. [22]

7. Vasa

I Vasa talar majoriteten av invånarna finska, men staden har en betydande svenskspråkig minoritet. Vasa är intressant eftersom utbildningsförvaltningen sköts av två nämnder - nämnden för fostran och undervisning samt utbildningsnämnden. Båda nämnderna har både en svensk och en finsk sektion vilket gör att de följer en sektionsmodell.

Nämnden för fostran och undervisning ansvarar för småbarnspedagogik och grundläggande utbildning. Nämnden har en finsk och en svensk sektion, med fem ledamöter var. Till sektionernas uppgifter hör att besluta inom tilldelade resurser i frågor som rör den egna språkgruppens grundläggande utbildning och godkänna läroplaner för förskolan.

Utbildningsnämnden sörjer för stadens utbildning på andra stadiet (yrkesutbildningen och yrkesutbildningen för vuxna sam gymnasieutbildningen), den grundläggande konstundervisningen och det fria bildningsarbetet samt ungdomsservicens tjänster och fungerar som myndighet i enlighet med lagstiftningen i ovan nämnda ärenden. Utbildningsnämnden har en finskspråkig och en svenskspråkig sektion med samma sammansättning och regler som i nämnden för fostran och undervisning.

Underställd den svenskspråkiga sektionen av nämnden för fostran och undervisning fungerar det svenskspråkiga resultatområdet för grundläggande utbildning och underställd den finskspråkiga sektionen, det finskspråkiga resultatområdet för grundläggande utbildning.

[22] Åbo stad (2025)

Resultatområdet småbarnspedagogik har i uppgift att handha både den finsk- och svenskspråkiga servicen. [23]

8. **Kristinestad**

Kristinestad är en kommun med en stor svenskspråkig majoritet. Kommunen har tillämpat nämndmodellen, det vill säga utbildningsförvaltningen sköts av den svenskspråkiga utbildningsnämnden och den finskspråkiga utbildningsnämnden. Nämnderna beslutar i de ärenden som enligt lagen om småbarnspedagogik, läropliktslagen, lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen samt lagen om elev- och studerandevård hör till kommunens åligganden om inte annat har bestämts.

Nämnderna ansvarar för förskolan, grund- och andrastadietutbildningen samt tilläggsutbildningen för sin egen språkgrupps del. Inom sitt verksamhetsområde beslutar nämnderna om bland annat läroplaner, lärartjänsters organisering, anställning av rektorer samt godkännande av planer som gäller hela serviceområdet.

Nämnderna beslutar för hela serviceområdet *turvis* för en tvåårig mandatperiod om vissa frågor, som bland annat läsårets arbetstider, anställning av chef för småbarnspedagogik och serviceområdets utveckling, förvaltning och ekonomi.

Serviceområdet för utbildning är underställd utbildningsnämnderna och leds av bildningsdirektören. [24]

Utbildningsdirektörernas perspektiv

En enkät innehållande de frågor som även framgår nedan skickades till direktören med ansvar för svenska utbildningsärenden i åtta kommuner. Sju av dessa besvarade enkäten.

1. **Varför har er kommun valt den nuvarande modellen för utbildningsförvaltningen? Hur länge har ni haft den?**

Gällande frågan om varför kommunen valt den nuvarande modellen för utbildningsförvaltningen och hur länge den har tillämpats framkom det att kommunerna har haft den valda förvaltningsmodellen länge. Bland kommunerna med sektionsmodellen uppgav två respondenter att modellen hade funnits "alltid" eller i över tjugo år, utan att kunna precisera bakgrunden till valet. En kommun angav år 2009 som startpunkt, i samband med att staden grundades. En annan respondent betonade att modellen har långa traditioner. Liknande svar kom från kommunerna med nämndmodellen, en uppgav att modellen infördes 1999. Flera av kommunrepresentanterna betonade att valet av förvaltningsmodell hade skett innan hen fått anställning vid kommunen och kunde därför inte förklara orsakerna bakom valet.

2. **Har det förekommit diskussioner om att ändra modellen? Vilka alternativ har då diskuterats, och med vilka motiveringar?**

[23] Vasa stad (2025)
[24] Kristinestads stad (2025)

Den andra frågan, om det förekommit diskussioner om att ändra förvaltningsmodellen, fick varierande svar. I tre av kommunerna med sektionsmodell uppgav respondenterna att inga sådana diskussioner hade förts. Den fjärde kommunen med sektionsmodell uppgav att de inte har diskuterat att ändra till nämndmodell men att de däremot gjort ändringar gällande den nuvarande modellen.

> *"I senaste organisationsförändring tog en del beslut bort från båda sektionerna under nämnden för sektorn. Inga alternativ diskuterades."*

En respondent från en kommun med nämndmodell menade att inga diskussioner om förändringar hade förts, medan en annan kommunrespondent skrev att det i samband med en uppdatering av förvaltningsstadgan under sommaren 2025 hade gjorts försök att ändra modellen med två nämnder till en sektionsmodell, det vill säga en nämnd med två språksektioner. Ändringen gick inte igenom då de invalda politikerna i kommunen inte godkände detta.

3. **Upplever du att lagstiftningen ger tillräckligt tydliga ramar för hur tvåspråkiga kommuner ska organisera utbildningsförvaltningen? Motivera gärna ditt svar.**

Även gällande frågan om lagstiftningen ger tillräckligt tydliga ramar för hur kommunerna ska organisera utbildningsförvaltningen framkom olika uppfattningar. Två respondenter från kommuner med sektionsmodell skrev att de anser att lagstiftningen är tillräckligt tydlig. En skrev:

> *"Jo, det tycker jag. I tvåspråkiga kommuner ska det finnas sektioner för de båda språkgrupperna som värnar om språkgruppens ställning."*

En annan uttryckte tvärtom att tolkningsmöjligheterna kan leda till att den svenska språkgruppen inte beaktas i praktiken.

> *"Det finns möjligheter att ordna det på olika sätt, kan ordnas även så att det svenska inte beaktas särskilt mycket."*

Två respondenter från kommunerna med sektionsmodell menade att lagstiftningen inte är helt tydlig, och inte säger mycket om själva förvaltningen. En av respondenterna skrev att det visserligen leder till stor variation bland kommunerna, men att det inte är problematiskt utan en fördel för språkgruppernas individuella behov.

Bland kommunerna med nämndmodell var respondenterna oense. En ansåg att lagstiftningen är tillräckligt tydlig medan den andra menade att lagstiftningen borde vara tydligare och önskade att kommunerna inte skulle ha stora valmöjligheter gällande förvaltningsmodellen.

> "*Nej, önskar tydligare ramar så att valmöjligheten inte fanns i kommunerna. Anser att en gemensam nämnd vore det bästa."*

4. **Vilka fördelar (för svenska utbildningsfrågor) ser du med den förvaltningsmodell ni har valt?**

Nästa fråga handlade om vilka fördelar respondenterna ser med kommunens nuvarande förvaltningsmodell. En respondent skrev att sektionsmodellen fungerar bra eftersom

kommunen haft den så länge och att det skapat en bra rutin då ärenden behandlas. Samma respondent skrev även att man "i de språkligt fördelade sektionerna har möjlighet att gå "mera på djupet" i frågor som berör just den egna språkgruppen". En annan respondent gav ett liknande svar, hen lyfte fram att båda språkgruppernas sektioner har samma utgångsläge och medan nämnden fattar beslut om resurser kan t.ex. den svenska sektionen kan fokusera på frågor som enbart rör den svenska utbildningen. I svaret från en annan kommun med sektionsmodell kom det fram att samarbetet mellan sektionerna fungerar bra och samtidigt möjligheter för respektive grupp att sätta sin egen prägel på verksamheten, vilket underlättar beaktandet av språkliga behov. En respondent skrev följande gällande fördelar med sektionsmodellen:

> *"Vi jobbar parallellt med den finskspråkiga utbildningen vilket ger ett mervärde både för den svenska som den finska utbildningen."*

En annan respondent tyckte att sektionsmodellen gör det lättare att samarbeta med andra tvåspråkiga kommuner och hålla kontakten med svenska insatser som UBS (Utbildningsstyrelsen), Kommunförbundet, RFV (Regionförvaltningsverken), universitet, Norden och fonder. Sektionsmodellen ger även möjligheter till gott samarbete med den finskspråkiga sidan av utbildningsförvaltningen.

Respondenterna i kommunerna med nämndmodeller såg många fördelar med modellen. Bland annat skrev en:

> *"Politiker, som känner väl till Svenskfinland, kan fatta beslut i ärenden som berör den svenskspråkiga verksamheten. Inom förvaltningen kan vi bättre tillgodose behoven och mera kostnadseffektivt arrangera verksamheten."*

En annan fördel som togs upp var att en skild svensk nämnd gör det lättare för svenskspråkiga kommuninvånare att hitta den svenska utbildningsverksamhet som de söker. Den andra kommunen med nämndmodell svarade att nämnderna turas om att besluta om vissa frågor som gäller båda språkgrupperna under en tvåårsperiod:

> *"Hos oss varierar det under en två års period vilken av nämnderna, som har mera att säga till om i frågor som berör båda skolsidorna lika mycket."*

5. Vilka eventuella utmaningar för svenska utbildningsfrågor bedömer du att är förknippade med förvaltningsmodellen?

Nästa fråga handlade om vilka utmaningar som kan vara förknippade med förvaltningsmodellerna. Bland kommunerna med sektionsmodell skrev en respondent att hen inte ser några utmaningar med förvaltningsmodellen och en annan valde att inte svara på denna fråga. Två av respondenterna såg att det fanns små brister med modellen, ena påpekade att de svenska ledamöterna kanske inte förstår ansvar för ekonomin då de inte beslutar om det, och den andra respondenten menade att sektionsmodellen i praktiken kräver mer för att samordna.

I kommunerna med nämndmodell lyftes andra typer av utmaningar fram. En respondent lyfte fram att eftersom SFP är i majoritet i kommunen skulle en gemensam nämnd antagligen innebära att de svenskspråkiga vore i majoritet. Ett annat svar löd:

> *"Det gäller att ha ett konstruktivt och välfungerande nätverk inom regionen med de övriga svenskspråkiga förvaltningarna samt ett meningsfullt samarbete med kolleger inom den finskspråkiga förvaltningen bla som grund för en god förståelse för varandras serviceproduktion."*

6. **Ifall kommunen har ett gemensamt organ med särskilda sektioner för vardera språkgruppen, vilka möjligheter har dessa sektioner att påverka organets beslutsfattande?**

Frågan om vilka möjligheter sektionerna har att påverka beslutsfattandet i en gemensam nämnd riktade sig endast till de kommuner som har valt sektionsmodellen. En respondent skrev att sektionernas ordförande har närvaro och yttranderätt i nämnden. Ett annat svar uppgav att sektionerna får ge utlåtanden till nämnden, till exempel gällande servicenät.

I en kommun bestämmer nämnden om frågor som hör till ekonomin, grundläggande service och rätten till förmåner, medan till sektionerna hör att verkställa tjänster så att de språkliga rättigheterna beaktas. Sektionerna kan även föra ärenden till nämnden, oftast tillsammans med den andra nämnden. Ett annat svar förtydligade sektionernas uppgifter till vilka hör bland annat ge förslag till budget och ekonomiplaner, godkänna läsårsplaner, ansvara för utvärderingsresultat och ge åtgärdsförslag till nämnden.

7. **Enligt kommunallagen (30 § 4 mom.) ska ledamöterna i organen eller sektionerna väljas bland personer som hör till respektive språkgrupp. Hur säkerställer din kommun språkgruppens representation i organen enligt lagen?**

Nästa fråga gällde hur kommunerna säkerställer språkgruppens representation i organen enligt kommunallagens bestämmelser. I kommunerna med sektionsmodell var respondenterna överens om att språkgrupperna är representerade. En skrev att språkgruppernas representation tas i beaktande vid utnämnandet av både nämnder och sektioner, och en annan menade att representationen lyckats rätt väl. En respondent skrev detta:

> *"Politiska partierna utser sina ledamöter. Det har inte varit något problem. Vi har tillräckligt av politiker i båda språkgrupperna."*

Den fjärde kommunen med sektionsmodell nämnde att det har funnits enstaka fall där man diskuterat principen om modersmål t.ex. då en person varit ledamot först i den ena språksektionen och sedan i den andra. Detta har inte varit ett problem då personen varit fullständigt tvåspråkig. I den femte kommunen framgick det att ledamöterna väljs utgående från deras modersmål.

I kommunerna med nämndmodell framkom det att representationen baseras på partitillhörighet och valresultat och respondenterna är nöjda med hur valet av ledamöter har utfallit. En respondent skriver:

"Utgår från partitillhörighet och valresultat om vi hade en gemensam nämnd. Vet inte hur utnämningen går till, men åtminstone så talas det endast finska på finska nämndens möte och endast svenska på svenska nämndens möte."

8. **Hur fungerar samarbetet mellan de organ som ansvarar för den finska respektive svenska utbildningsverksamheten när det gäller frågor som berör båda språkgrupperna?**

Den sista frågan handlade om samarbetet mellan de finska och svenska organen fungerar gällande frågor som berör båda språkgrupperna, och alla respondenter uttryckte positiva erfarenheter. Alla som representerade kommuner med sektionsmodell tyckte att samarbetet mellan de finskspråkiga och svenskspråkiga sektionerna är välfungerande.

En påpekade att samarbetet sköts via personer som hör till både nämnden och sektionen, men också att den föredragande har ett ansvar. En respondent nämnde att sektionerna ofta har möte samtidigt om beslut som gäller båda språkgrupperna fattas. En annan kommun gav ett likande svar och skrev att ordförandena för sektionerna samarbetar innan möten i frågor som har speciellt stor betydelse för båda språkgrupperna.

Ett svar lyder:

"Undervisningscheferna samarbetar tätt ihop och bereder ärenden till respektive sektioner. Hittills har det inte uppstått problem."

En annan respondent från en kommun med sektionsmodell skrev:

"Det fungerar bra. Vi försöker ha samma principer i båda språkgrupperna men med vissa friheter."

Även respondenterna från kommuner med nämndmodell anser att det inte finns problem med samarbetet. I ett svar lyfte respondenten fram att de utvecklat ett välfungerande samarbete på olika nivåer inom förvaltningen.

"Vi har utvecklat ett välfungerande samarbete på olika nivåer inom förvaltningen under de drygt 2 år jag arbetat i staden."

AVSLUTANDE REFLEKTIONER

Avslutningsvis sammanfattas utredningens centrala resultat och görs en återkoppling till de frågeställningar som utredningen vill besvara.

Tillämpningen av förvaltningsmodeller och tänkbara förklaringar

Av de 33 tvåspråkiga kommunerna har majoriteten, 26 kommuner, valt att tillämpa sektionsmodellen, det vill säga en gemensam nämnd med särskilda sektioner för språkgrupperna. Sju kommuner hade valt en skild nämnd för vardera språkgruppen – det som jag har valt att kalla nämndmodellen.

Det finns variationer i hur kommunerna har tillämpat dessa två huvudmodeller, men även gemensamma drag. Gällande sektionsmodellen sitter det i regel lika många svenskspråkiga

och finskspråkiga representanter i den gemensamma nämnden, i vissa kommuner har språkgruppen som är i majoritet några flera ledamöter. Detta baserar sig dock inte på lagstiftningen utan förefaller vara ett kommunalt beslut. I regel sitter det lika många ledamöter i den svenska och den finska sektionen, men även här finns det undantag trots lagstiftningens krav på likaställda organ. Det fanns även två fall där kommunen endast hade en finsk sektion under den gemensamma nämnden, inte en svensk. I båda fallen hade kommunen en svensk majoritet och många ledamöter från SFP vilket kan tyda på att en majoritet av ledamöterna i utbildningsnämnden är svenskspråkiga. Att endast ha en finsk sektion kan i dessa fall antas vara ett försök att stärka den finska språkgruppens ställning gällande utbildningsfrågor.

Även gällande tillämpningen av nämndmodellen finns det variationer. De flesta kommuner har utsett två nämnder med lika många ledamöter var utgående från ledamöternas språktillhörighet. I ett fall har två kommuner en gemensam utbildningsnämnd då de delar högstadieskola, gymnasium och medborgarinstitut.

På frågan om det verkar finnas ett samband mellan förvaltningsmodell och olika strukturella faktorer i kommunerna visar utredningen inte på några tydliga samband mellan faktorerna landskap, invånarantal, eller språk- och partipolitiska förhållanden. Sektionsmodellen har tillämpats i små och stora kommuner, i alla landskap, med både finska och svenska i majoritet. De politiska partierna i dessa kommuners kommunfullmäktige varierade men det visade sig att svenska folkpartiet var det parti med flest ledamöter i många av kommunerna. Av de sju kommuner som valt nämndmodellen ligger tre i Nyland och fyra i Österbotten. Kommunerna i Nyland har alla tre en stor finsk majoritet, och de i Österbotten har en stor svensk majoritet. Detta kunde tyda på att man i kommuner där ena språkgruppen dominerar har valt nämndmodellen för att trygga att minoritetsgruppens ställning i beslutsfattandet. Svenska folkpartiet var det parti med flest ledamöter i fem av kommunerna och Samlingspartiet var det största partiet i de återstående två.

I den enkät som ingick i utredningen tyder svaren på att många av kommunerna har haft den nuvarande förvaltningsmodellen länge, vissa i över 20 år eller sedan kommunen grundades. Därför kunde inte respondenterna ge en direkt förklaring till varför kommunen valt just den modell som de har. En respondent betonade vikten av tradition, att förvaltningsmodellen nu var så etablerad att det inte fanns några planer att ändra den i framtiden. Detta kan tänkas betyda att kommunernas val av förvaltningsmodell bygger på tradition och en institutionell tröghet som leder till motvilja att ändra en tillämpad modell.

Lagstiftningens tydlighet

Enligt den tolkning av lagstiftningen som diskuterades ovan skulle grundläggande utbildning, gymnasieutbildning, yrkesutbildning, fritt bildningsarbete och grundläggande konstundervisning skötas av skilda organ för språkgrupperna. Efter att ha analyserat de tvåspråkiga kommunernas förvaltningsstadgor kan man konstatera att verksamhetsområden som hör till nämnderna och sektionerna varierar stort mellan kommunerna. De flesta tvåspråkiga kommuner har två skilda organ med ansvar för småbarnspedagogik, förskola, grundläggande utbildning, gymnasium, elevvård, och i vissa fall även morgon- och

eftermiddagsverksamhet, yrkesutbildning, vuxenutbildning, arbetarinstitut och kulturtjänster. Alla kommuner tolkar därmed inte begreppet utbildningsförvaltning på det sätt som tidigare gällande lagstiftning kring utbildningsförvaltningen preciserade. I de fall där kommunerna har valt sektioner för språkgrupperna verkar det även finnas variationer i deras handlingsutrymme: I vissa kommuner har sektionerna friare händer gällande beslutsfattandet i språkspecifika utbildningsfrågor, medan de i andra kommuner endast kan ge förslag och utvärdera nämndens beslut. Den nuvarande kommunallagen lämnar även detta öppet för tolkning.

Även resultaten från utredningens enkät visar att lagstiftningen kring organiseringen av utbildningsförvaltningen uppfattas på olika sätt i kommunerna, både mellan kommuner med sektionsmodell och nämndmodell, men också mellan kommuner som tillämpar samma modell.

När det gäller det handlingsutrymme som lagstiftningen ger, ser vissa av direktörerna regleringen som tillräckligt tydlig, särskilt i relation till kravet på att trygga språkgruppernas ställning i tvåspråkiga kommuner. Andra uppfattar däremot att lagstiftningens tolkningsutrymme riskerar att leda till att minoritetsspråkgruppen inte ges tillräcklig tyngd i praktiken. För vissa framstår den flexibilitet som lagstiftningen medger som en styrka, eftersom den möjliggör anpassning efter lokala behov. Direktören i en kommun som för tillfället tillämpar nämndmodellen betraktade tolkningsfriheten som problematisk, och menade att kommunerna inte borde ha en valmöjlighet i frågan om vilken förvaltningsmodell som passar kommunen bäst. I kommunen hade man även diskuterat ett byte från nämnd- till sektionsmodell.

I enkäten kom det också fram att man i kommunerna har tolkat betydelsen av ”representationen av respektive språkgrupp” på olika sätt. Respondenterna lyfte bland annat fram att man i vissa kommuner utgår ifrån ledamöternas modersmål medan det i andra kommuner räcker med att ledamoten är fullständigt tvåspråkig. Det framkom att de politiska partierna i kommunfullmäktige som utser ledamöterna till nämnderna eller sektionerna inte alltid verkar följa helt tydliga kriterier i denna fråga.

Tänkbara fördelar och utmaningar med modellerna

Hur man ser på tänkbara för- och nackdelar med respektive organiseringsform beror på vilka egenskaper man tycker att är centrala i förvaltningen. Nämndmodellen verkar låta språkgrupperna ta skilda beslut i utbildningsfrågor i större utsträckning, även i kommuner där språkförhållandena är ojämna. Även i kommuner där de finskspråkiga är i minoritet verkar denna modell ge båda språkgrupperna relativt lika inflytande i utbildningsfrågor. I enkäten till utbildningsdirektörerna lyftes som en fördel fram bland annat att nämndmodellen gör det lättare för en kommun att verkställa utbildningsverksamhet enligt språkgruppernas behov. Som en utmaning nämndes att modellen förutsätter ett fungerande samarbete mellan nämnderna då beslut ska göras i frågor som berör båda språkgrupperna för att kunna uppnå en effektiv serviceproduktion i kommunen som helhet.

I sektionsmodellen har språkgrupperna ett tätare samarbete och ett mera gemensamt beslutsfattande i många frågor. Det framkom till exempel att sektionerna ofta har möten

tillsammans och skickar gemensamma utlåtanden till nämnden. Detta kunde tänkas göra beslutsfattandet i utbildningsfrågor gemensamma för hela kommunen lättare och snabbare, till exempel gällande resursanvändning. En fråga i enkäten var i vilken utsträckning sektionerna kan påverka nämndens beslutsfattande. Svaren visar att sektionernas handlingsutrymme varierar från kommun till kommun. Det kan handla om att sektionens ordförande får närvara och ha yttranderätt i nämnden, eller att sektionen kan ge vissa utlåtanden till nämnden. Sektionerna verkar oftast inte föra fram ärenden till nämnden ensamma, utan försöker samarbeta sinsemellan. Vidare tyder enkäten på att sektionerna inte har stora befogenheter då det kommer till att fatta beslut i frågor som gäller båda språkgrupperna. Istället betonade en del respondenter att de svenskspråkiga sektionerna har mer tid och resurser att fokusera på frågor som specifikt handlar om innehållet i den svenska utbildningsverksamheten, vilket en del respondenter lyfte fram som en fördel. Viktigt för besluten i kommuner med en gemensam nämnd kan även antas vara den språkliga sammansättningen i själva nämnden. På basis av genomgången av förvaltningsstadgor förefaller det som att man i kommunerna med denna förvaltningsmodell i praktiken ofta har gått in för att i nämnden ha ungefär lika stark representation för båda språkgrupperna.

KÄLLFÖRTECKNING

Borgå stad (2025). *Borgå stads förvaltningsstadga.* [pdf] Tillgänglig på: https://www.porvoo.fi/app/uploads/2024/05/Borga-stads-forvaltningsstadga-24_4_2024.pdf (Hämtad 6 juni 2025)

Christensen, T. Lægreid, P. & Røvik, K.A. (2024). *Organisationsteori för den offentliga sektorn.* Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, P. Gilljam, M. Oscarsson, H. & Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. s. 104–106.

Esbo stad (2025a). *Esbo stads förvaltningsstadga*. [pdf] Esbo stad. Tillgänglig på: https://admin.espoo.fi/sites/default/files/2025-05/Esbo%20stads%20f%C3%B6rvaltningsstadga%20tillg%C3%A4nglig.pdf (Hämtad 16 juni 2025)

Esbo stad (2025b). *4. Sektorn fostran och lärande*. [webbsida] Tillgänglig på: https://www.espoo.fi/sv/staden-och-beslutsfattandet/beslutsfattande/stadgesamling/4-sektorn-fostran-och-larande (Hämtad 16 juni 2025)

Esbo stad (2025c). *Nämnden Svenska rum*. [webbsida] Tillgänglig på: https://www.espoo.fi/sv/staden-och-beslutsfattandet/beslutsfattande/namnder-och-direktioner/namnden-svenska-rum (Hämtad 16 juni 2025)

Grankulla stad (2025). *Grankulla stads förvaltningsstadga.* [pdf] Tillgänglig på: https://www.kauniainen.fi/wp-content/uploads/2024/11/hallintosaanto_kv-hyvaksynyt-11.11.2024-%C2%A7-49_sv.pdf (Hämtad 6 juni 2025)

Hangö stad (2025). *Hangö stads förvaltningsstadga.* [pdf] Tillgänglig på: https://hanko.fi/wp-content/uploads/2024/01/Hango-stads-forvaltningsstadga-12.10.2021.pdf (Hämtad 6 juni 2025)

Helsingfors stad (2025). *Förvaltningsstadga för Helsingfors stad*. [pdf] Tillgänglig på: https://www.hel.fi/static/liitteet/kanslia/saannot/forvaltningsstadga.pdf (Hämtad 16 juni 2025)

Ingå kommun (2025). *Förvaltningsstadga för Ingå kommun.* [pdf] Tillgänglig på: https://www.inkoo.fi/wp-content/uploads/2025/01/Forvaltningsstadga_1.1.2025.pdf (Hämtad 10 juni 2025)

Jakobstads stad (2025a). *Verksamhetsstadga för bildnings- och välfärdstjänster 19.5.2025*. [pdf] Tillgänglig på: https://jakobstad.fi/wp-content/uploads/2025/05/Verksamhetsstadga-for-bildnings-och-valfardstjanster19.5.2025.pdf (Hämtad 11 juni 2025)

Jakobstads stad (2025b). *Staden Jakobstads förvaltningsstadga*. [pdf] Jakobstads stad. Tillgänglig på: https://jakobstad.fi/wp-content/uploads/2025/05/Staden-Jakobstads-forvaltningsstadga-ny.pdf (Hämtad 11 juni 2025)

Karleby stad (2025). *Förvaltningsstadga 1.1.2025*. [pdf] Tillgänglig på: https://www.kokkola.fi/sv/filer/forvaltningsstagda-1-1-2025/ (Hämtad 10 juni 2025)

Kaskö stad (2025). *Kaskö stads förvaltningsstadga*. [pdf] Tillgänglig på: https://kaskinen.fi/sites/default/files/forvaltningsstadga_sf_26.5.2025.pdf (Hämtad 10 juni 2025)

Kimitoöns kommun (2025). *Förvaltningsstadga 1.3.2025 och 1.6.2025*. [pdf] Tillgänglig på: https://www.kimitoon.fi/wp-content/uploads/2025/02/Forvaltningsstadga-1.3.2025-och-1.6.2025-godkand-av-fge-3.2.2025.pdf (Hämtad 11 juni 2025)

Kommunallag (410/2015). Tillgänglig på: https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/2015/410#O3L6P30 (Hämtad 2 juni 2025)

Kommunförbundet (2025a). *Fungerande tvåspråkighet – Service*. [webbsida] Tillgänglig på: https://www.kommunforbundet.fi/informationsprodukter-och-informationstjanster/webbhandbocker/fungerande-tvasprakighet/del-1/1-service (Hämtad 4 juni 2025)

Kommunförbundet (2025b). *Juridiska frågor inom undervisnings- och kulturväsendet*. [webbsida] Tillgänglig på: https://www.kommunforbundet.fi/valfard-och-bildning/Juridiska-fragor-inom-undervisnings-och-kulturvasendet (Hämtad 4 juni 2025)

Kommunförbundet (2025c). *Utbildning.* [webbsida] Tillgänglig på: https://www.kommunforbundet.fi/informationsprodukter-och-informationstjanster/webbhandbocker/fungerande-tvasprakighet/del-2/9-utbildning (Hämtad 4 juni 2025)

Korsholms kommun (2025). *Förvaltningsstadga*. [pdf] Tillgänglig på: https://smedenpub.korsholm.fi/ktwebscr/fileshow?doctype=3&docid=854010&version=0 (Hämtad 11 juni 2025)

Korsnäs kommun (2025). *Förvaltningsstadga 2025*. [pdf] Tillgänglig på: https://www.korsnas.fi/wp-content/uploads/2025/03/Forvaltningsstadga-2025-.pdf (Hämtad 11 juni 2025)

Kristinestads stad (2025). *Förvaltningsstadga för Kristinestad*. [pdf] Tillgänglig på: https://www.kristinestad.fi/assets/Sidor/1/941/Forvaltningsstadga-2.6.2025.pdf (Hämtad 16 juni 2025)

Kronoby kommun (2025). *Förvaltningsstadga för Kronoby kommun*. [pdf] Tillgänglig på: https://www.kronoby.fi/assets/Kommun-Forvaltning/Planer/2025/Foervaltningsstadga-gaeller-fr.o.m.-1.6.2025.pdf (Hämtad 13 juni 2025)

Kyrkslätts kommun (2025). *Förvaltningsstadgan för Kyrkslätts kommun från och med 16.6.2025.* [pdf] Tillgänglig på: https://kirkkonummi.fi/wp-content/uploads/2025/05/Forvaltningsstadga-for-Kyrkslatts-kommun-fr.o.m.-16.6.2025.pdf (Hämtad 9 juni 2025)

Lag om grundläggande utbildning (628/1998). Tillgänglig på: https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980628 (Hämtad 2 juni 2025)

Lag om kommunernas undervisningsförvaltning (706/1992). Tillgänglig på: https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/forfattningssamling/1992/706 (Hämtad 3 juni 2025)

Lag om småbarnspedagogik (540/2018). Tillgänglig på: https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2018/20180540 (Hämtad 2 juni 2025)

Lappträsk kommun (2025). *Lappträsk kommuns förvaltningsstadga*. [pdf] Tillgänglig på: https://lapinjarvi.fi/wp-content/uploads/FORVALTNINGSSTADGA-2025-uppdaterad-ksty-14.4.2025-fullm-23.4.2025-godk.-pk.pdf (Hämtad 9 juni 2025)

Larsmo kommun (2025). *Förvaltningsstadga för Larsmo kommun*. [pdf] Tillgänglig på: https://larsmo.fi/wp-content/uploads/2025/04/Larsmo-kommuns-forvaltningsstadga-31.3.2025-%C2%A7-21.pdf (Hämtad 13 juni 2025)

Lojo stad (2025). *Förvaltningsstadga.* [pdf] Tillgänglig på: https://www.lohja.fi/wp-content/uploads/2025/01/lojo-stads-forvaltningsstadga-1.1.2025.pdf (Hämtad 6 juni 2025)

Lovisa stad (2025). *Lovisa stads förvaltningsstadga*. [pdf] Tillgänglig på: https://www.loviisa.fi/wp-content/uploads/2025/01/lovisa-stads-forvaltningsstadga.pdf (Hämtad 9 juni 2025)

Malax kommun (2023). *Förvaltningsstadga för Malax kommun.* [pdf] Tillgänglig på: https://www.malax.fi/assets/Sidor/1/158/Stadgor/Forvaltningsstadga-godkand-i-kfge-13_11_2023.pdf (Hämtad 13 juni 2025)

Mörskom kommun (2025). *Förvaltning och beslutsfattande*. [webbsida] Tillgänglig på: https://myrskyla.fi/sv/forvaltning/beslutsfattande/ (Hämtad 10 juni 2025)

Mörskom kommun (2019). *MYRSKYLÄN KUNNAN HALLINTOSÄÄNTÖ*. [pdf] Mörskom kommun. Tillgänglig på: https://myrskyla.fi/wp-content/uploads/2019/09/forvaltning-och-ekonomi-liite-16-hallintosaanto-2019-korjattu-11.6.2019.pdf (Hämtad 16 juni 2025)

Nykarleby stad (2025). *Förvaltningsstadga Nykarlebys kommun*. [pdf] Tillgänglig på: https://www.nykarleby.fi/assets/Fillistning/Styrdokument-2025/forvaltningsstadga_godkand_sfm_7_4_2025.pdf (Hämtad 13 juni 2025)

Närpes stad (2025). *Förvaltningsstadga.* [pdf] Tillgänglig på: file:///C:/Users/Sofia/Downloads/narpes_stads_forvaltningsstadga_godkand_av_stadsfullmaktige_9_12_2024_128896.pdf (Hämtad 13 juni 2025)

Pargas stad (2025). *Förvaltningsstadga 1.6.2025*. [pdf] Pargas stad. Tillgänglig på: https://www.pargas.fi/documents/41921/0/F%C3%B6rvaltningsstadga+1.6.2025+slutlig.pdf/d5a336e3-2f18-10c1-856f-f98c5c918a7b?t=1748849204121 (Hämtad 11 juni 2025)

Pedersöre kommun (2025). *Pedersöre kommuns förvaltningsstadga*. [pdf] Tillgänglig på: https://www.pedersore.fi/assets/Dokumentarkiv/Beslut-och-politik/Foervaltningsstadga-2025-KFGE-28042025-18.pdf (Hämtad 13 juni 2025)

Pyttis kommun (2025). *Hallintosääntö*. [pdf] Pyttis kommun. Tillgänglig på: https://pyhtaa.fi/sites/default/files/inline-images/Hallintos%C3%A4%C3%A4nt%C3%B6%202025.pdf (Hämtad 10 juni 2025)

Raseborgs stad (2025). *Förvaltningsstadga för Raseborgs stad 1.6.2025*. [pdf] Tillgänglig på: https://www.raseborg.fi/wp-content/uploads/2025/06/Forvaltningsstadga-for-Raseborgs-stad-01062025.pdf [Hämtad 10 juni 2025].

Saarela, J. (2021). *Finlandssvenskarna 2021 - en statistisk rapport*. Folktinget.

Sibbo kommun (2025). *Förvaltningsstadga för Sibbo kommun*. [pdf] Tillgänglig på: https://www.sipoo.fi/wp-content/uploads/2025/06/Forvaltningsstadga-for-Sibbo-kommun-26.5.2025-%C2%A7-76.pdf (Hämtad 9 juni 2025)

Sjundeå kommun (2025). *Sjundeå kommuns förvaltningsstadga 1.6.2025*. [pdf] Sjundeå kommun. Tillgänglig på: https://www.siuntio.fi/wp-content/uploads/2025/06/Siuntion-hallintosaanto-1.6.2025-alkaen-SV.pdf (Hämtad 10 juni 2025)

Språklag (423/2003). Tillgänglig på: https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030423 (Hämtad 2 juni 2025)

Statistikcentralen (2025). *Nyckeltal för befolkningen efter område, 1990–2024* [webbsida]. Tillgänglig på: https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/sv/StatFin/StatFin__vaerak/statfin_vaerak_pxt_11ra.px/) (Hämtad: 26 augusti 2025)

Statsrådets förordning om kommunernas språkliga status åren 2023–2032 (1385/2022). Tillgänglig på: https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/forfattningssamling/2022/1385 (Hämtad 3 juni 2025)

Turun kaupunki (2025). *Nämnden för fostran och undervisning*. [webbsida] Turun kaupunki. Tillgänglig på: https://www.turku.fi/sv/forvaltning-och-beslutsfattande/namnden-fostran-och-undervisning (Hämtad 16 juni 2025)

Utbildningsstyrelsen (2025). *Utbildningsstyrelsens uppdrag*. [webbsida] Tillgänglig på: https://www.oph.fi/sv/om-oss/utbildningsstyrelsens-uppdrag (Hämtad 4 juni 2025)

Vanda stad (2025). *Vanda stads förvaltningsstadga*. [pdf] Tillgänglig på: https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/F%C3%B6rvaltningsstadga%201.1.2025_0.pdf (Hämtad 9 juni 2025)

Vasa stad (2025). *VERKSAMHETSSTADGA FÖR NÄMNDEN FÖR FOSTRAN OCH UNDERVISNING UNDERSTÄLLDA RESULTATOMRÅDEN*. [pdf] Vasa stad. Tillgänglig på: https://twebsv.vaasa.fi/ktwebscr/fileshow?doctype=3&docid=1714580&version=0 (Hämtad 10 juni 2025)

Vörå kommun (2025). *Förvaltningsstadga*. [pdf] Tillgänglig på: https://vora.tweb.fi/ktwebscr/fileshow?doctype=3&docid=242331&version=0 (Hämtad 13 juni 2025)

Yle (2025). *Resultattjänst – Kommunalvalet 2025 (svenska)* [webbsida]. Tillgänglig på: https://vaalit.yle.fi/kv2025/tulospalvelu/sv/) (Hämtad: 26 augusti 2025)

Åbo stad (2025). *Förvaltningsstadga*. [pdf] Turun kaupunki. Tillgänglig på: https://www.turku.fi/sites/default/files/document/forvaltningsstadga-1.3.2025.docx.pdf (Hämtad 16 juni 2025)